

AKROPOLITÁN

A vibrant, magical forest scene. The background is a dense forest of tall, slender trees with a green and blue color palette. In the center, a golden Christmas tree is formed by a swirling line of stars, topped with a single star. The forest is illuminated by numerous small, glowing golden lights. A stream flows through the foreground, reflecting the lights and the surrounding greenery. The overall atmosphere is serene and festive.

V ROCE 2025 PŘEJEME MNOHO
ZDRAVÍ, RADOSTI A LÁSKY!

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

Elektronický časopis č. 175, prosinec 2024

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUČ

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

PŘÍTOMNOST BOHA

8

HLEDÁNÍ ROVNOVÁHY V PŘÍRODĚ
A VE SPOLEČNOSTI

11

CESTA ČAJE

14

THERMOPYLY JAKO SYMBOL VÍTĚZSTVÍ

16

ANGKOR, CENTRUM KHMÉRSKÉ ŘÍŠE

„Lidé jsou jako mozaiková okna v kostele. Třpytí se a září, když venku svítí slunce, jak ale přijde tma, jejich krásu prozradí jedině světlo uvnitř.“ Elisabeth Kübler-Ross

Zima, která polehoučku přebírá vládu nad přírodou a místy již láskyplně pokrývá krajinu sněhovou přikrývkou, přináší chvíle uklidňujícího ticha a možnost pohroužit se do hloubky sebe sama. Nabízí příležitost prozkoumat cesty, kterými jsme v tomto roce prošli, zamyslet se nad událostmi, jež ovlivnily naše životy, i nad zkušenostmi, které jsme díky nim získali.

Zjišťujeme, že některé z cest, po nichž jsme se vydali, nás vedly k hlubšímu poznání sebe sama, zatímco jiné nás vedly spíše opačným směrem. Můžeme si představit kruh, v jehož středu hoří oheň – symbol naší duchovní podstaty. Buď se k němu přibližujeme, nebo se mu naopak vzdalujeme. Když se přibližujeme, cítíme mimořádnou vnitřní sílu, a když se vzdalujeme, zaplavuje nás nejistota a slabost.

V odkazu starověkých civilizací se dochovalo množství poznatků, které se týkají odhalení správné cesty v chodbách labyrintu sebe sama, nalezení spojení s naším středem, s tím nejlepším v nás, s tím, co je v nás věčné a ušlechtilé, s tím, co vyzářuje světlo. Jedině tak můžeme pocítit jednotu sami se sebou, se světem, jež nás obklopuje, a dokážeme se dotknout i posvátnosti života.

Na to posvátné se filozofie dívá jako na sílu, která dává lidskému životu přímý vertikální směr. Umožňuje povznést se k výšinám skutečného Bytí, přiblížit se k nadčasovosti Univerza i ke své vlastní nesmrtnosti.

V našem životě můžeme to posvátné vnímat i prostřednictvím prostoru a času: Je mnoho míst, jež jsou významná pro konkrétní národ, společnost, rodinu či jednotlivce, neboť ti, kteří nám předcházeli, zde zanechali stopu v podobě krásné stavby nebo označným výjimečného přírodního útvaru. Taková místa představují pevný bod neboli střed, okolo kterého se vytváří posvátný prostor, kde člověk překračuje svůj vlastní horizont a za hmotnou stránkou odhaluje mystérium vlastního života.

K posvátnému času se můžeme přiblížit prostřednictvím opakujících se svátků, které nám dovolují vystoupit z běžného času měřeného minutami či hodinami a obohatit své nitro vznešenými idejemi, jež stojí za zrozením konkrétního svátku. Intuitivně se vracíme k počátkům samotného života, k duchovnímu impulsu a k jeho neznečištěnému projevu v hmotném světě. Máme příležitost zbavit se nečistot, které na nás ulpěly, bolestných tíživých vzpomínek, a osvěžit se v čistém „prameni“ posvátného času, který přináší naději na znovuzrození duchovních hodnot v lidských srdcích.

Přeji vám krásné vánoční svátky a těším se na setkání na našich přednáškách a dalších akcích v novém roce 2025!

Eva Bímová

O ŠNEKOVI

Podobenství

Jednoho studeného rána opožděného jara začal malinký šnek šplhat po kmeni třešňového stromu.

Vrabčáci na sousedním stromě se bavili na jeho účet a smáli se mu.

Jeden z nich to nakonec nevydržel, přiletěl k němu a vysmívaje se mu cvrlikal: *Hele, cožpak nevidíš, že na tomto stromě žádné třešně nejsou?*

Aniž by svou cestu přerušil, šneček odpověděl:

Budou, až tam dorazím. □

PŘÍTOMNOST BOHA

Jorge Ángel Livraga

Objektivnější než všechny teologické a vědecké teorie je skutečnost, že člověk od svého dávného původu považoval sám sebe a své hmotné okolí za něco prchavého, proměnlivého a pomíjivého. Proměny bytostí a věcí mu jasně ukázaly, že po každém zrození neúprosně následuje smrt, avšak i to, že vše by mělo mít nějaké opodstatnění, smysl, důvod.

Viděl, že stáda táhnou při hledání vody a potravy, bystřiny usilují o nalezení moře, oheň neúprosně stoupá k nebi. A z toho všeho vyvodil (nebo mu to našeptávaly tajemné hlasy do ucha), že i on i všechny živé bytosti kráčí k nějakému místu mimo jeho bezprostřední okolí. Miliony let před Aristotelem se zrodila metafyzika.

Na základě učení svých duchovních vůdců a pozorování cyklů, které se v přírodě projevují, měl člověk jistotu, že nic definitivně a úplně nemizí, že se vše vrací a znovu rodí. A takto začal své tělo považovat za svou chýši: dočasný příbytek, který bude nahrazen jiným, když už kvůli stáří nebo opotřebování nebude užitečný. Odhalil svou vlastní nesmrtelnost a svou obnovenou přítomnost v divadle světa. Zjistil také, že místa živých a mrtvých jsou oddělena, avšak velmi tenkou stěnou, skrze kterou může slyšet, a dokonce i vidět.

Před jeho smysly a inteligencí se otevřel nehmotný, ale nesmírně skutečný vesmír. A vedle zemědělského náčiní vyřezával amulety a stavěl oltáře, které mu jako magické schody umožňovaly nahlédnout do onoho Vnitřního Člověka, jenž existoval mimo utrpení a požitky, do světa, kde stáda zvířat byla obrovská a loviště nekonečná, kde stromy nikdy nepadaly... Za proměnlivou planetární oblohou objevil tu hvězdnou. Trvalé elementy se pro něj staly zřejmými. Spojil jeden s druhým a vytvořil první geometrické útvary, čisté a stabilní. Intuitivně vytušil archetypy, které nepodléhaly času a ovládaly prostor.

Ocílil se mezi pozemským a nebeským světem, vstupoval a vystupoval z jednoho do druhého, procházel po neviditelném mostě reinkarnací, který téměř vždy spojoval s duhou a jejími sedmi barvami.

Žasl nad zvířaty, která dokázala dýchat pod vodou, nad těmi, která létala výš než hory, a nad stromy, které ve své kůře uchovávaly osobní pečeti svých mrtvých předků. Rozjímal o vůli, kterou křičí kameny, když se valí, a o tichém objevení se zeleného zázraku v každém vysetém semínku, a toto druhé spojoval s oplodněním ženy a obnovenou nadějí v dětech.

Když potřeboval dát svému domu určitý tvar, postavil jeden nebo více sloupů, které stačilo pokácet v lese, neboť to byly kmeny stromů. Ulovená zvěř mu poskytovala nejen potravu, ale také kůže a kožešiny, aby se zakryl a zahřál a jeho putování nebylo tak bolestivé. Z balvanů a hor získával materiál na hroty svých zbraní a také na škrabadla, s jejichž pomocí mohl dávat věcem užitečné tvary. Z rybích kostí vyráběl háčky, které mu poskytovaly další ryby. Fixní hvězdy mu umožnily orientovat se v noci a on se mohl šťastně vrátit ke svému kmenu. Zahříváním určitých kamenů v ohni destiloval žhavou kapalinu, která po ztuhnutí a uložení do hlíněných nádob člověku umožnila objevit metalurgii o stovky tisíc let dříve, než se domnívají současní odborníci – příslušníci stejného „rodu“ jako byli ti, kteří na vědeckých kongresech v 19. století tvrdili, že jeskyni v Altamiře vymaloval jakýsi Francouz.

Pochopil, že je víc než jen tělo, a proto ho po smrti zničil, ať už ohněm, nebo pohřbením svázané do podoby mumie nebo rituálně rozčtvrcené. Bylo to potvrzení ezoterního poznání jeho vlastního přežití, a dokonce osvobození se od nejtěžšího a nejnejpříjemnějšího z jeho přenosců. Zákon cyklů mu přinesl návrat na Zemi, ale prozatím raději o tomto poznatku nechtěl nic vědět nebo ho přenechával těm duchovně silnějším: svým kněžím, mágům a králům-zasvěcencům. A tak se jednotlivé „exoterní“ a „ezoterní“ proudy rozcházely a spojovaly v souladu s danou dobou.

V jedné věci se však všichni shodli... V něčem tak zjevném, že pouze ti nejpošetilejší a v nejpošetilejším okamžiku dějin to mohli popírat: v PŘÍTOMNOSTI BOHA. Neboť to, co nazýváme touto přítomností, příslušelo každé věci a každé bytosti. Ve skutečnosti se člověk začal opravdu odlišovat od zvířete, když nabyl jistoty o existenci Boha, tajemně ukotveného v jeho vlastní účasti na přírodě-božství. Pro naše předky neexistoval žádný rozpor ani protiklad mezi duší a tělem. Vše bylo jedním a zároveň mnohostí, nekonečně bohaté na odstíny, charakteristiky a velikosti.

Stejně jako když se mentálně zaměříme na ruku, řekneme, že je „jedna“, a když se zaměříme na prsty, že je jich „pět“, tak i vnímání jednoho a mnoha závisí na kritériu, podle kterého je vnímáme. Člověk se stal nositelem učení, které mu umožnilo vnímat jednotu i mnohost, osud i svobodu, poslušnost i tvořivost.

Na konci rozporuplného 20. století, jehož vlastností bylo to, že nás naučilo, že toho víme velmi málo a že se velmi často mýlíme, nám připadají směšná „pozitivistická“ tvrzení z 19. století, jeho „vědecké“ pověry a jeho infantilní, neřkuli opičí ateismus. Snad jedinou zřejmostí, jak pro vzdělance, tak i pro nevědomce, je ono „Něco“, co nazýváme Bohem, a co poskytlo věcem vůli trvat, bytostem lásku a tělům a životu ve všech jeho podobách příznačně inteligentní uspořádání.

„Náhoda“ by nikdy nedokázala namalovat sovi oči na křídla nočních motýlů, aby odradila jejich nepřátele, nebo sestrojil dvojitou otevírající se a zavírající se srdeční chlopeň, ani navrhnout udržování „mikroklimatu“ v jeskyních prostřednictvím změny teploty a úpravy koncentrace určitých plynů obsažených ve vzduchu. Ono „Něco“ se postaralo o to, aby anaerobní bakterie mohly přežít bez vzduchu, i o precesi zemské osy. Poskytlo kolektivní inteligenci, která řídí stáda („skupinové duše“ dle ezoteriků), a neviditelné štíty, které chrání povrch planety před kosmickou radioaktivitou. Z nebezpečného blesku vytáhlo blahodárný ozón a z hrozivých vln rozbíjejících se o útesy nepostradatelné záporné ionty. Existuje takové množství těchto projevů..., ale za nimi, před nimi a v nich samotných je PŘÍTOMNOST BOHA.

Proč tedy existuje tolik ateistů?

Ve skutečnosti neexistuje tolik ateistů, jak se obecně věří. Stejně jako nemůžeme předpokládat, že všichni obyvatelé „oficiálně“ katolického státu chodí každý týden na mši a skutečně věří v nebe a v peklo takové, jak je vykreslují evangelia a apokalypsa, nebo v neomylnost papeže.

Na druhou stranu nebýt striktním „vyznavačem“ určitého náboženství neznamená nevěřit, necítit a nechápat tuto přítomnost, kterou nazýváme Bůh. Je dobré se nad tím zamyslet, neboť existuje mnoho lidí, kteří věří v Boha a modlí se svou prací, morální bezúhonností svého života, svou poctivostí a ušlechtilostí... A vroucně věří, že existuje „ještě něco“, „Něco“, co opodstatňuje veškeré jejich úsilí i samotný chod galaxií.

Pokud existuje pouze jeden Bůh, proč existuje tolik náboženství?

Nejnebezpečnější je volat po „duchovním komunismu“. Stejně jako jediný úder tága rozhýbe několik kulečnickových koulí, jeho jediná přítomnost, protože je tak rozmanitá a zasahuje tolik různých bytostí, dává vzniknout různým náboženským formám, které jsou na pohled velmi odlišné po rituální stránce, ale ve své esenci velmi podobné – ne-li totožné.

Kromě toho různá období a místa zplodila různé teologické symboly. Přítomnost Boha se nemohla projevat stejným způsobem v Sumeru před 5000 lety, v Indii před 2500 lety nebo v Arábii před 1300 lety. Geopolitické, ekonomické a sociální rozdíly by neumožnily jeden a tentýž projev.

Na druhou stranu záleží na tom, ke komu se dané učení dostává. Říká se, že Čingischán ve 13. století zaskočil svého muslimského rádce, když poté, co se ho zeptal, zda je Alláh ve všech věcech, nenašel důvod, proč by měl pozdravit Mekku a ne onoho schopného rádce, neboť ten mu mohl vysvětlit, že když muslimové zdraví čelem k Mekce, činí tak nejen kvůli Bohu, ale i kvůli historicko-mýtické události spojené s Mohamedem.

Víra, že existuje jen jedno pravé náboženství, způsobila, že v tom nejhorším „rasismu“ – duchovním – kvůli ní protekly řeky krve. Všechna náboženství jsou pravdivá na určitém místě a v určité historické době. Ti, kdo pravdiví často nejsou, jsou lidé, kteří nutí pod pláštíkem náboženství ostatní k tomu, aby následovali jejich politické, sociální a ekonomické představy. Využívají je a ponižují tím, že je klamou.

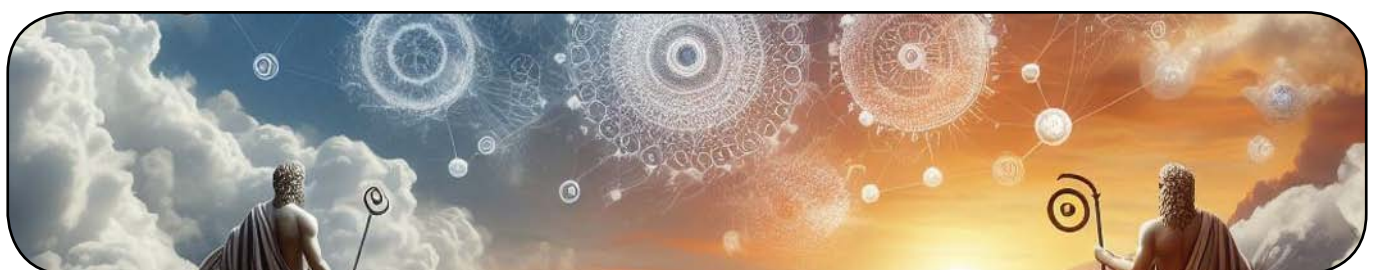
Jsou „ezoterní“ sekty nejlepším náboženstvím?

Zjevně ne. Za prvé proto, že tyto sekty jsou obvykle pouhými „řemeslnými“ náboženstvími, více či méně se opírajícími o jiná, větší; a tak se mluví o „ezoterním křesťanství“ nebo o „Haré Krišna“. Za druhé proto, že z toho „ezoterního“ neobsahují nic... Jsou to jen příklady duchovního odcizení a fragmenty špatně poskládaných tradic.

Bez Filozofie, tedy bez Lásky k Pravdě, neexistuje žádná forma mystiky, která by jedny neutlačovala, aby jiné vyzdvihla, a která by byla přirozená.

Studium dějin lidstva nám umožňuje eklekticky vidět stejně platnou víru v Apollóna-Hélia jako v „Otce našeho, jenž je na nebesích“. A filozoficky si vážit cesty, kterou každý považuje a cítí jako nejlepší, bez ohledu na křest, který novorozenec může obdržet z dobré vůle svých rodičů, nebo prostě kvůli módě a rodinným zvyklostem.

Světlo filozofie nám umožňuje rozlišovat mnoho barev a forem a odhalit v nich, stejně jako i v celém univerzu, PŘÍTOMNOST BOHA. □

HLEDÁNÍ ROVNOVÁHY V PŘÍRODĚ A VE SPOLEČNOSTI

Dana Gabrielová

Vše v přírodě hledá rovnovážný stav, ať už na úrovni mikrokosmu nebo makrokosmu. Pojdme se na okamžik společně vrátit do hodin přírodních věd na základní škole, a nalezneme řadu příkladů potvrzujících toto tvrzení.

Nejprve můžeme uvést první Newtonův pohybový zákon, zákon setrvačnosti, který říká, že je-li těleso v klidu nebo v rovnoměrném přímočarém pohybu a nepůsobí-li na něj žádná síla, setrvává v tomto stavu, dokud nezačne působit vnější síla. Z hodin chemie můžeme připomenout chemickou rovnováhu, která ovšem nespočívá v tom, že se nic během reakce neděje a nenastávají změny, ale jsou tak malé a rychlé a probíhají oběma směry, že nejsou pozorovatelné. Při pohledu z vnějšku se nemění chemické složení, ale změny probíhají neustále, a to tak dlouho, dokud se nezmění vnější podmínky. Biologie nám může připomenout, že ekosystém je v rovnováze, pokud trvá vyvážený stav všech jeho částí. Pokud není druhová rozmanitost (diverzita) narušena z venku (například objevením se importovaných druhů, které zde nemají přirozené nepřátele, a dojde tak k jejich přemnožení), můžeme mluvit o biologické rovnováze, kde všechny složky spolupracují a jsou ve vzájemném vztahu.

Pokud se vnější podmínky změní (na molekulární úrovni může takovou změnou být teplota, tlak, přítomnost další látky), celý systém reaguje tak, aby vnější změnu minimalizoval a potlačil (Le Chateliérův princip), neboť hledá rovnováhu. V přírodních ekosystémech za vnější změnu můžeme pokládat působení přírodních sil (sopečná činnost, ochlazení klimatu...) nebo lidské činnosti (zemědělství, zástavba krajiny, hospodaření s vodou, přesouvání druhů do jiných systémů...). To má za následek destabilizaci oblasti, která se ocitne v nerovnováze, celý systém ztrácí odolnost, a ne vždy je možné, aby se vrátil do původního stavu. Ale... nalezne novou rovnováhu a pokračuje ve své evoluci.

Protože příroda je živá, musíme pochopit, že ke změně přispívá více než jeden faktor. Jako příklad můžeme uvést vlky v národním parku Yellowstone. Za proměnou divoké přírody národního parku na slábnoucí ekosystém ve dvacátém století stálo přemnožení jelenů a velkých kopytníků, což vedlo nejen k degradaci vegetace, ale i ke zmenšení počtu dalších živočišných druhů a k erozi půdy. Příčinou bylo vyhubení vlků, kteří zde v důsledku toho nežili sedmdesát let. Jak je na první pohled zřejmé, návrat vlků v devadesátých letech minulého století vedl k záchraně této oblasti. Způsobil pokles množství jelenů, kteří spásali vegetaci v nížinách a v okolí řek, posílení dalšího velkého predátora, medvěda, objevení se bobrů, stabilizaci

stromů a kvetoucích rostlin, navýšení množství hmyzu, ptáků, drobných savců, proměnu vodní bilance. Při podrobnějším zkoumání bychom došli k závěru, že lví podíl na renovaci parku měli vlci, ale nebyli jediní. Za proměnou stáli i medvědi, pumy, lovci, požáry a velké srážky.

Obraťme pozornost ke společnosti lidí. Máme skupinu lidských bytostí (rodina, pracovní kolektiv, ...), která se harmonicky rozvíjí, kdy jeden podpoří a obohatí druhého, společně zvládají rozdílnosti svých charakterů a osobností s cílem vytvořit soužití a jednotu. Pak můžeme mluvit o rovnováze a stabilitě, které vedou k růstu a evoluci. Jakmile ale přijde vnější zásah (příchodem nebo ztrátou člena společnosti, změnou životních podmínek...), rovnováha je narušena a příroda-společnost se jí snaží obnovit. Lidské bytosti mají možnost použít zkušenosti, intuici a inteligenci, poučení z minulosti. Zdravý rozum vede k pochopení, že je zapotřebí zachovat řád, který je podmínkou rovnováhy. Řád, který dá každému místo a odpovědnost, pak přináší do společnosti jasno – filozoficky řečeno světlo – a pomáhá tomu, aby se překlenulo období tmy a nestability.

Jak dlouho to bude trvat? To záleží na každém člověku i na celé skupině. Vyžaduje to ale snahu spíše spojovat než rozdělovat, nelpět na starých formách spíše než na nich trvat za každou cenu, hledat řešení spíše než kritizovat, vidět věci z odstupu a nezaujatě spíše než zabarvené svým egoismem a egocentrismem. Vyžaduje to lásku k druhému, která spojuje, inteligenci, která nám dá sílu, trpělivost a vytrvalost hledat správné cesty, a vůli, která vidí nebo alespoň tuší cíl, protože ví, že rovnováha je jedním ze zákonů přírody. To vše je projevem probuzeného a povzneseného vědomí člověka.

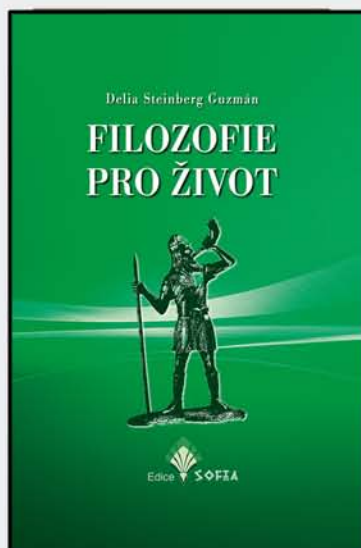
Je zřejmé, že to, co je silné a jednotné uvnitř, nemůže být snadno zničeno tím, co přichází z venku. Každou věc, která se nám přihodí, je tak možné brát spíše jako příležitost nalézt novou rovnováhu a získat novou zkušenost. □

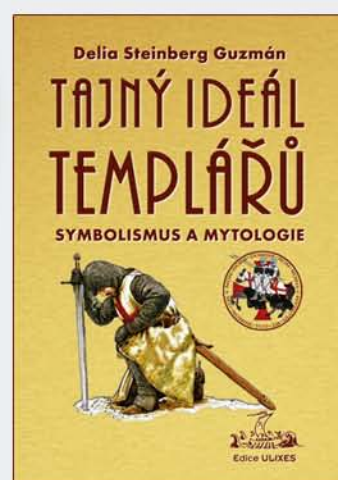
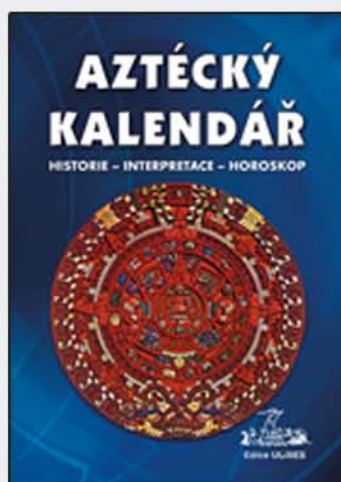
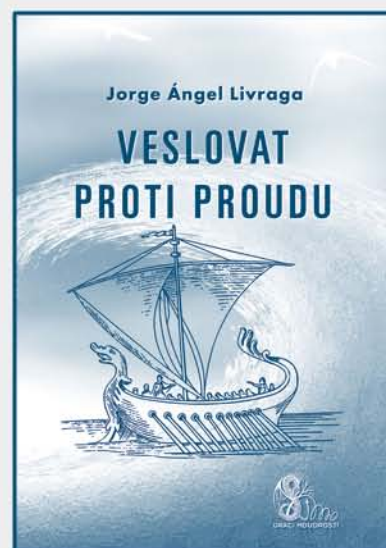
...CO BYLO, JE A BUDE KRÁSNÉ

KRÁSNÉ VÁNOCE S KRÁSNÝM DÁRKEM

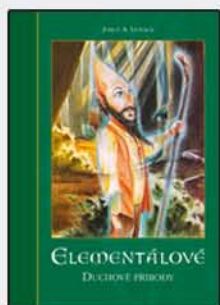
KNIHY A UNIKÁTNÍ ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY Z CELÉHO SVĚTA

Filozofie

Symbolismus

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

Jiřina Koubková

Zatímco pro moderního západního člověka je čaj něco obyčejného, co může za pár korun koupit v každém obchodě, rychle uvařit a vypít, v tradicích Číny a Japonska má od počátku nádech něčeho výjimečného, úzce spojeného s duchovní cestou.

Vynálezcem tohoto nápoje byl podle legendy Bodhidharma, indický mnich, který v 5. století n. l. přinesl do Číny zenovou nauku. Starodávný příběh vypráví, že jednou Bodhidharma meditoval a únavou se mu začala klížit víčka. Rozladěn slabostí svého těla si mnich víčka odřízl a zahodil je do křoví, kde se zázrakem proměnily v první čajovníky. Nápoj z listů čajovníku pak byl používán v zenových kláštrech pro uklidnění mysli a prohloubení soustředění.

O sedm století později navštívil Čínu japonský mnich Eisai. Během svého pobytu se seznámil s filozofií zenu i s čajem a obojí přenesl do Japonska, kde se z pití čaje brzy stává součástí kultury japonské aristokracie a rozvíjí se kolem něj nejen řada rituálů, ale i celá filozofická koncepce, kterou v šestnáctém století shrnul a jasně formuloval zenový mistr Sen Rikjú.

Nejznámějším bodem cesty čaje je čajový obřad, se kterým se můžeme setkat i dnes. Ideálně má probíhat v čajové chýši umístěné uprostřed zahrady, aby už samotná cesta k chýši – procházka zahradou – pomohla navodit vnitřní klid a rovnováhu. Prostor pro konání čajového obřadu má být čistý, s minimem dekorací, jednoduše a harmonicky zařízený. Hostitel, který obřad pořádá, přivítá hosty a usadí je na rohože nebo polštáře. Všichni přítomní si na začátku obřadu umyjí ruce, hostitel otírá nádoby. Pak probíhá samotná příprava čaje, která vyžaduje preciznost a mnoho zkušeností.

Podávaný čaj přijímají hosté zpravidla oběma rukama a s úklonou na znamení úcty. Pije se pomalu a v tichu. Teprve po dopití čaje probíhá rozhovor, ale ne jakýkoli. Může se mluvit o vypitém čaji (jeho původu, chuti atd.) nebo o náčiní použitém při čajovém obřadu. Tyto nástroje a nádoby mají svá jména, často i příběhy, protože bývají vyrobeny přímo pro účely obřadu a děděny z mistra na učedníka. Během obřadu může být připraveno několik várek čaje, z nichž každá je jiná, každá má hostům přinést jiný prožitek. Po skončení obřadu poděkuje hostitel hostům za účast, hosté zase jemu za péči a pochválí jeho umění.

Čajový obřad je zde záměrně popsán jen v hrubých obrysech, protože cílem tohoto článku není podrobně popsat techniku přípravy čaje, stejně jako čajový obřad není cílem cesty čaje. Obřad je nástroj. Je to okamžik, kdy účastníci mohou intenzivně prožít hodnoty, ze kterých by se měli snažit učinit každodenní součást svého života.

Jednoduchost

Při čajovém obřadu je tato hodnota reprezentována střídou výzdobou čajové chýše: v místnosti se nenachází nic, co neslouží přípravě čaje, jedinými dekoracemi bývají čerstvé květiny a někdy kaligrafický svitek.

V každodenním životě by nás měla provázet stejná jednoduchost, a to se netýká jen věcí, kterými zaplníme své domovy. Místo mnoha povrchních zájmů a aktivit bychom měli zvolit to, co je skutečně důležité a věnovat se tomu do hloubky. Staré české přísloví říká: devatero řemesel, desátá bída. Pokud se snažíme dělat příliš mnoho věcí, zákonitě nemůžeme žádnou z nich dělat pořádně, zůstáváme na povrchu. Ale právě to, v čem pronikneme do hloubky, nám zpravidla přináší největší uspokojení a naplnění.

Abychom z přemíry možností, které nám dnešní doba nabízí, dokázali vybrat to opravdu důležité, je třeba mít jasno ve svých hodnotách, mít dobře uspořádané myšlenky a priority. Naše snaha o jednoduchost tak zákonitě musí začít na mentální úrovni, tím, že si uspořádáme své znalosti, názory a zkušenosti.

Čistota

V rámci obřadu je zdůrazňována počátečním umytím rukou a otřením nádob. Obecně se dbá na to, aby prostor, kde se koná čajový obřad, i vše, co je k němu používáno, byl co nejčistší. Opět ale platí, že čistota by nás měla provázet i v každodenním životě, a to nejen ta fyzická. Stejně důležitá je čistota našich citů, myšlenek a záměrů. Pro stručné a trefné vysvětlení této duševní čistoty můžeme sáhnout ke stoickým filozofům, kteří sice neměli s čajovým obřadem nic společného, ale stejně nám jejich rada na tomto místě dobře poslouží: žít tak, abychom se v žádném okamžiku nemuseli stydět pravdivě odpovědět na otázku „na co právě myslíš?“

Úcta

Vnější projevem úcty je zdvořilost. Skutečná zdvořilost neznamená pouhé mechanické dodržování určitých pravidel. Znamená usilovat o to, aby naše společnost byla ostatním lidem příjemná, například neuvádět je do rozpaků nevhodnými poznámkami, nezpůsobovat jim potíže svou nedochvilností, nenu- dit je..., zkrátka vážit si ostatních natolik, že jim nechceme způsobovat jakékoli nepříjemnosti.

Během obřadu se tato hodnota nejviditelněji projevuje ve vzájemné zdvořilosti mezi hosty a hostitelem: hostitel dělá během obřadu i během předchozích příprav vše pro to, aby svým hostům poskytl co nejhlubší prožitek z obřadu. Hosté jeho úsilí nepovažují za samozřejmé a na konci je náležitě ocení. Za povšimnutí ale stojí i jiný aspekt obřadu: čajové nádoby a náčiní mívají svá jména a je s nimi zacházeno s obřadností. I ony jsou předmětem úcty. Starodávné japonské náboženství považuje vše, včetně nástrojů, za živé; toto se odráží i v čajovém obřadu a mělo by se odrážet i v každodenním životě. Konzumní způsob života vede k tomu, že ve věcech vidíme jen způsob uspokojení našich tužeb a s klidným srdcem je zahazujeme, i když by nám mohly ještě sloužit, třeba jenom proto, že toužíme po novějším modelu. Čajový obřad nás učí mít úctu i k věcem. Neznamená to přikládat jim přehnanou důležitost, to by bylo v přímém rozporu s filozofií zenu, ze které cesta čaje vyrostla. I zde, jako v mnoha jiných oblastech, je potřeba najít zlatou střední cestu: vážit si věcí, nezacházet s nimi lhostejně, ale nelpět na nich a netrpět, když o ně přicházíme.

Klid

Poslední ze čtveřice základních hodnot cesty čaje. Naše mysl by měla být neustále klidná a zaměřená na to, co právě děláme. Zenoví mistři radí: „Když jdeš, prostě jdi.“ Neznamená to, že nemáme nikdy nic plánovat, ale plánujme tehdy, když jsme se rozhodli plánovat. Nenechme naši mysl tékat.

Klid také znamená umět přijímat události vyrovnaně, nenechat se vláčet strachem nebo touhou, protože oba bývají velice špatní rádci a často nás zavedou na cesty, které nekončí právě tam, kde bychom si přáli. Celý čajový obřad je prodchnutý atmosférou klidu, není to místo pro vzrušené debaty, výbuchy smíchu nebo jiné projevy emocí. V každodenním životě emoce své místo samozřejmě mají, ale jsou i chvíle, kdy je lepší nechat je stranou a zachovat klid – což je přesně to, co nás učí čajový obřad.

Každá z těchto čtyř hodnot může pomoci prohloubit a zkvalitnit náš život, ale žádná nepříjde sama od sebe jen proto, že si ji přejeme. Vyžadují vytrvalé, dlouhodobé úsilí. Čajový obřad je okamžik, který nás může v tomto úsilí podpořit, připomenout nám, o co vlastně usilujeme a proč to má smysl. Není třeba shánět čajovou chýši a nemusíte zoufat ani v případě, že vám čaj zrovna nechutná. Klidně si uvařte kávu. Nebo si napusťte vodu z kohoutku. Nebo udělejte cokoli jiného, co ve vás vyvolá klid, úctu, čistotu a jednoduchost. □

Dějiny lidstva jsou plné válečných konfliktů. Úspěch jednotlivých stran se většinou měří velikostí území, které každá z nich získala. Mezi nejnešťastnější konflikty patří občanské války, kdy proti sobě mnohdy stojí rodinní příslušníci. Jiné konflikty měly za následek zkázu celých národů a další začaly i skončily jedinou bitvou. Dnes se podíváme na bitvu, která sice znamenala pro jednu ze stran porážku, ale dění po bitvě ukázalo, že poražená strana ve skutečnosti zvítězila.

Roku 490 př. n. l. zuřil válečný konflikt mezi Perskou říší a Řeckem rozděleným na malé státy bojující po mnoho generací proti sobě navzájem. Ani společná hrozba nedokázala sjednotit všechny Řeky proti Peršanům. Mnohé státy raději napomáhaly invazi, než aby bojovaly. Ve druhém kole řecko-perských válek dosáhla vojska perského krále Xerxa I., čítající několik set tisíc bojovníků, soutěsky u Horkých bran (Thermopyly). Bylo zde lázeňské městečko sloužící k odpočinku všem poutníkům na cestě do Athén.

Právě tady se řecká vojska rozhodla zastavit nápor útočníků. Složení řecké armády bylo pestré, zahrnovalo směsici domobrany, kterou tvořili občané různých městských států. Všichni to byli stateční muži, kteří svým dílem přispěli společné věci. Bylo jich na sedm tisíc, ale měli jednu nevýhodu: jejich občanský život nebyl spojen s válkou. Pouze jednou do roka se účastnili společného cvičení, což byly jediné dny, kdy drželi v rukou meč. Výjimkou mezi Řeky v tomto ohledu bylo tři sta Sparťanů.

Pokud bychom hledali dokonalého válečníka, tak právě v tomto městě a v tomto dějinném období. Sparta vychovávala lidi, kteří si cti a sounáležitosti cenili více než zachování fyzického života. Být právoplatným spartským občanem nebylo jednoduché. Takový člověk vyrůstal po celý život v kolektivu stejně smýšlejících a stejně činných válečníků. Tak, jako je pro řemeslníky přirozené používat nástroje ve své dílně na opracování dřeva nebo kamene či kovu, byly zbraně a zbroj ve spojení s železnou disciplínou neoddělitelnou součástí života každého spartského válečníka.

Od útlého mládí byli vychováváni k tomu, aby vždy dali přednost zájmu obce před zájmem osobním. Stát a prospěch společenství stejně smýšlejících lidí stály nade vším. Vše, co dnes mají celé generace Řeků spojené s odvahou, obětováním se a vítězstvím, lze shrnout do jediné věty. Věty, kterou pronesl spartský král Leonidas na výzvu, aby složil zbraně: Molón labe! – Pojď si pro ně! Volně přeloženo: vezmi si ty zbraně, pokud můžeš, my ti je nedáme, dokud budeme živí; jinak řečeno, jen přes mou mrtvolu.

Bitva u Thermopyl trvala pět dní. Poslední den, jak praví nesmrtelná legenda, zůstali na bojišti jen Sparťané, kteří padli do posledního muže. Věděli, že tak skončí, a tento okamžik dějin byl pouze jejich. Jejich úkol – pozdržet armádu Perské říše – přerostl v odkaz, který spojil alespoň na jeden okamžik celé Řecko proti Persii. Díky tomu mohli Řekové nakonec v této válce zvítězit a donutit Peršany k ústupu.

Nejsou známy žádné spartské chrámy, památky ani akropole. Odkaz a dědictví Sparty je skryty jen v jednom historickém okamžiku a v jediné větě: Molón labe! Tuto větu dodnes používají mnohé vojenské jednotky po celém světě. A je to věta, kterou používají lidé, kteří žijí svůj život naplno a drží jej pevně ve svých rukou, připraveni přijmout výzvy, ať jsou jakékoliv. □

Khmerská říše byla mezi devátým a patnáctým stoletím nejmocnějším státním útvarem v jihovýchodní Asii a zabírala obrovské území dnešní Kambodže, Laosu, Thajska a jižního Vietnamu. Vytvořila síť silnic, zavlažovacích kanálů a jezer a bohatla hlavně z dokonale organizovaného zemědělství a obchodu. V myšlenkové a duchovní tradici Khmerské říše se harmonicky prolínají vlivy hinduismu a buddhismu.

Hlavní město Angkor, na území dnešní Kambodže, poblíž moderního města Siem Riep, dosáhlo svého největšího rozkvětu ve dvanáctém století a bylo ve své době největším městem světa s odhadovaným počtem obyvatel kolem jednoho milionu. Na území Angkoru je neuvěřitelných 292 známých chrámů, z toho bylo zatím zpřístupněno jen třicet. Je zřejmé, že seznámit se se všemi jeho částmi by zabralo hodně času, a my si musíme vybrat jen některé.

Samozřejmě nelze minout nejznámější část zvanou Angkor Wat, která ale ani s davy lidí neztrácí své kouzlo. Zvláště pokud si přivstanete a budete pozorovat východ slunce na břehu jezera ještě dříve, než začne spalující horko. Majestátní věže, dokonalá symetrie a bohatá výzdoba s motivy hadů a lvů v prvních paprscích slunce vám dají zapomenout, že tu nejste sami. Čtvercový půdorys obklopený vodní nádrží dává rámeček chrámu s galeriemi a věžemi. Centrální věž představuje posvátnou horu Meru, která je podle hinduistické a buddhistické tradice osou světa a sídlem bohů. Na všechny světové strany jsou od centrální věže rozmístěny menší sochy Buddhů, před nimiž se vrší obětní dary. Chrám obklopuje zastřešená galerie, která na svých pečlivě vytesaných reliéfech vypráví příběhy z indických eposů Rámajána a Mahábhárata.

Neméně zajímavé jsou i menší chrámy, jež si postupně bere džungle, jako je Ta Prohm, který se daří postupně rekonstruovat, i když některé části sotva drží pohromadě propletené mohutnými kořeny tropických stromů. Zde už budete na řadě míst sami, jen ve společnosti zvědavých opic, a můžete v tichu pozorovat krásu stavby i pralesa, který ji obklopuje. Dalším dobře rekonstruovaným chrámem je Bayon, jenž překvapí svou velikostí a desítkami obličejů Buddhů, shlížejících z každé věže do čtyř světových stran.

A to všechno je jen zlomek města, které bylo ve své době naprosto výjimečné a skrze své stavby nám zanechalo svědectví o umění a mystice civilizace, jež věnovala mnoho času a úsilí posvátným stavbám. □

PROGRAM AKTIVIT

PROSINEC 2024

MAGICKÁ SÍLA DOBRÉ VŮLE
Café Symposion o dobrovolnictví
Praha

TVOŘIVÉ ODPOLEDNE
Workshop - Olomouc, Zlín

PSYCHOLOGIE A POHÁDKY
Přednáška - Plzeň

PSYCHOLOGIE POHÁDEK
Kurz - Ostrava

LEDEN 2025

C. G. JUNG – FILOZOFIE A PSYCHOLOGIE
Krátký kurz - Praha

PLATONOVO UČENÍ O IDEJÍCH
Přednáška

PŘEDNÁŠKY NA YOUTUBE

O SMÍCHU
On-line přednáška
Čtvrtek, 19. prosince 2024 19 hodin

KLÍČE K MOTIVACI
On-line přednáška
Čtvrtek, 23. ledna 2025 19 hodin

SLEDUJTE NÁS

[@NovaAkropolis](https://www.youtube.com/@NovaAkropolis)

[Nova.Akropolis.Ceska.republika](https://www.facebook.com/Nova.Akropolis.Ceska.republika)

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE
ČLOVĚK A UNIVERZUM
ODKAZ DÁVNÉ INDIE
ZÁHADY TIBETU
BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE
MOUDROST ČÍNY
VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI
PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“
ARISTOTELES
PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA
DŮLEŽITOST VÝCHOVY
EGYPT
ŘÍM A STOIKOVÉ
DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST
DĚJINY A MYTOLOGIE
HISTORICKÉ CYKLY
SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST
KONCENTRACE
PAMĚŤ
IMAGINACE
VŮLE atd.

Když setba nevzejde,
je třeba znovu sít.

Seneca Mladší

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

www.akropolis.cz